

Full diocesà

25 de desembre del 2016

p5 – El pessebre de Nadal. Entre el diorama i la mística

p6 – Sant Francesc d'Assís i el pessebre popular

Bon Nadal!

El món on continua naixent Jesús

En la fotografia d'aquest diumenge de Nadal veiem uns infants de l'Iraq pregant en un pessebre instal·lat en una tenda d'un camp de refugiats. Un homenatge i una pregària a tots els cristians d'Orient que sofreixen persecució i tantes penalitats, així com a tants éssers humans víctimes dels desplaçaments, les guerres i la violència, amb un especial record per a Alep. Nadal és pensar en el món on continua naixent Jesús.

«El qui és la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle»

Diumenge de Nadal

Lectura del llibre d'Isaïes

Quin goig de sentir a les muntanyes els passos del missatger que anuncia la pau i porta la bona nova, que anuncia la salvació i diu a la ciutat de Sió: «El teu Déu és rei.» Escolta els crits dels teus sentinelles, escolta quins esclats de goig: veuen cara a cara com el Senyor torna a Sió. Danseu, ruïnes de Jerusalem, alceu totes el crit d'alegria: el Senyor ha consolet el seu poble, ha redimit Jerusalem. Als ulls de tots els pobles el Senyor ha estès el seu braç sant, i d'un cap a l'altre de la terra veuran la salvació del nostre Déu.

(52,7-10)

Salm responsorial

D'un cap a l'altre de la terra tothom ha vist la salvació del nostre Déu.

(Salm 97)

Lectura de la carta als cristians hebreus

En diverses ocasions i de moltes maneres Déu antigament havia parlat als pares per boca dels profetes; però ara, en aquests dies que són els darrers, ens ha parlat a nosaltres en la persona del Fill, que ell ha constituït hereu de tot, per mitjà del qual ja havia creat el món. Ell, que és resplendor de la glòria de Déu i empremta del seu mateix ésser, i que sosté l'univers amb el poder de la seva paraula, acabada l'obra de purificació dels pecats s'ha assegut a les altures, a la dreta de la majestat divina, i ocupa un lloc tant més superior als àngels com més incomparable és el títol que posseeix en herència. Perquè, a quin dels àngels Déu ha dit mai: «Ets el meu Fill, avui t'he engendrat»? I encara: «Jo seré el seu pare, i ell serà el meu Fill»? Diu també quan presenta al món el seu primogènit: «Que es prosternin davant d'ell tots els àngels de Déu.»

(1,1-6)

Lectura de l'evangeli segons sant Joan

Al principi ja existia el qui és la Paraula. La Paraula era amb Déu i la Paraula era Déu. Era, doncs, amb Déu al principi. Per ell tot ha vingut a l'existència, i res del que ha vingut a existir no hi ha vingut sense ell. Tenia en ell la Vida, i la Vida era la Llum dels homes. La Llum resplendeix en la foscor, però la foscor no ha pogut ofegar-la. [Déu envià

un home que es deia Joan. Era un testimoni; vingué a donar testimoni de la Llum, perquè per ell tothom arribés a la fe. Ell mateix no era la Llum; venia només a donar-ne testimoni.] Existia el qui és la Llum veritable, la que, en venir al món, il·lumina tots els homes. Era present al món, al món que li deu l'existència, però el món no l'ha reconegut. Ha vingut a casa seva, i els seus no l'han acollit. Però a tots els qui l'han rebut, als qui creuen en el seu nom, els concedeix poder ser fills de Déu. No són nascuts per descendència de sang, ni per voler d'un pare o pel voler humà, sinó de Déu mateix. El qui és la Paraula es va fer home i plantà entre nosaltres el seu tabernacle, i hem contemplat la seva glòria, que li pertoca com a Fill únic del Pare, ple de gràcia i de veritat. [Donant testimoni d'ell, Joan cridava: «És aquell de qui jo deia: El qui ve després de mi m'ha passat davant, perquè, abans que jo, ell ja existia.» De l'abundància de la seva plenitud tots nosaltres hem rebut gràcia sobre gràcia. Perquè la Llei, Déu la donà per Moisès, però la gràcia i la veritat ens han vingut per Jesucrist. Déu ningú no l'ha vist mai; Déu Fill únic, que està en el si del Pare, és qui l'ha revelat.] (1,1-18)

«Déu ningú no l'ha vist mai; Déu Fill únic, que està en el si del Pare, és qui l'ha revelat»

La Paraula es va fer home

Jean Hakolimana, prev.

A la família i al carrer, fa setmanes que ens desitgem bones festes («de Nadal» es dóna sovint per descomptat). També els cristians participem d'aquesta joia. Decorem les nostres llars, potser amb una trobada familiar a la vista. No obstant això, correm el risc de quedar-nos aquí. El pròleg de Joan intenta portar-nos al més fonamental: obrir el cor a la paraula creadora. La llum que il·lumina el camí cristià no es confon ni amb els llums de Nadal ni amb el reclam comercial que sol acompanyar aquestes festes. Hi ha un altre tipus d'il·luminació que es dóna en Jesús.

Aquest pròleg de l'evangeli de Joan és testimoni de l'aprofundiment en el misteri de Jesús per part dels primers cristians. Parteix de la fe en un Déu que es comunica, que és Paraula. Un Déu que no queda tancat en el seu misteri, sinó que s'obre a nosaltres. En Jesús, Déu se'ns comunica en la senzillesa d'una experiència humana, no amb doctrines i conceptes. Jesús és el rostre de Déu. Fixant la nostra mirada en ell, sabem com Déu ens mira, ens estima, ens perdona i ens valora. Per part nostra, en el Fill Únic de Déu, aprenem a ser fills. Aquesta és la llum que il·lumina tots els homes de bona voluntat que tracten de fer de Jesús el seu navegador pel món.

En Jesús tenim una crida a posar la llum de Déu per davant de la brillantor del món. Aquest pas no es dóna per renúncia voluntària, sinó per l'acceptació d'una crida. Quan ens deixem il·luminar per Déu, aprenem a «valorar justament les coses de la terra i a tenir el cor posat en les del cel».

La imatge

L'adveniment de Jesucrist és l'acostament de Déu a l'home per alliberar-lo de tot allò que el deshumanitza i per satisfer les seves aspiracions més fondes de veritat, de bellesa i de bondat. Nadal és la festa de la dignitat humana: tot home és estimat per Déu i cridat a esdevenir fill seu per Jesucrist, el Senyor.

Absis de Sant Climent de Taüll (circa 1123).
Museu Nacional d'Art de Catalunya

Lit. hores: Setmana I

26 dilluns

—Sant Esteve, protomàrtir (†34)
Fets 6,8-10;7,54-60 / Salm 30 /
Mateu 10,17-22

27 dimarts

—Sant Joan, apòstol (s.I)
—Santa Fabiola (s.IV)
1 Joan 1,1-4 / Salm 96 / Joan 20,2-8

28 dimecres

—Els Sants Innocents, màrtirs (s.I)
—Santa Violant, verge
1 Joan 1,5-2,2 / Salm 123 /
Mateu 2,13-18

29 dijous

—Sant Tomàs Becket, bisbe i màrtir
(1118-1170)
—Sant David (ss.XI-X aC.)
1 Joan 2,3-11 / Salm 95 / Lluc 2,22-35

30 divendres

—Sagrada Família: Jesús, Maria i Josep
—Sant Roger, bisbe (†1276)
—Sant Sabí, bisbe (†303)
—Sant Honori, bisbe
Siràcida 3,2-6,12-14 / Salm 127 /
Colossencs 3,12-21 / Mateu 2,13-
15.19-23

31 dissabte

—Sant Silvestre I papa (c.270-335)
—Santa Coloma, màrtir (†274)
Joan 2,18-21 / Salm 95 / Joan 1,1-18

1 diumenge Octava de Nadal

—Solemnitat de Santa Maria
Mare de Déu
—Nombres 6,22-27 / Salm 66 /
Gàlates 4,4-7 / Lluc 2,16-21

Visites guiades per a narrar la magnífica història de Sert i Torras i Bages

De gener a abril del 2017, a la catedral de Vic

Després de l'èxit de participació de les visites que van organitzar-se amb motiu de l'efemèride del bisbe Veyan, es torna a oferir la possibilitat de visitar la catedral des d'una nova perspectiva. Aquesta vegada ho fem de la mà de dos personatges de gran rellevància: el bisbe Torras i Bages i l'artista internacional Josep Maria Sert. La visita partirà del context històric i cultural i després descobrirem la figura de Torras i Bages a partir de les seves cartes amb els seus amics, que seran persones reconegudes de l'època, i així anirem trenant la història del bisbe i del seu paper a la catedral de Vic com a promotor de

la decoració duta a terme per Josep Maria Sert.

Per tant, oferim la possibilitat d'una visita guiada a la catedral per tal d'endinsar-nos en la figura de Torras i Bages i J.M. Sert. La visitarem amb guies especialitzats i que han realitzat un acurat estudi de la biografia i obra d'aquest prelat. Les dates de visita seran els dissabtes de 10.30 a 12 h: 14 de gener, 11 de febrer, 11 de març, 8 d'abril. Inscripcions a través del telèfon 93 883 26 55 o enviant un correu a coordinació-episcopus@bisbatvic.com El preu de la visita és de 3 euros, que es pagarà el mateix dia de la visita.

Primer concert-adoració XLT

Un dissabte de finals d'octubre es va celebrar el primer concert-adoració XLT, realitzat pel grup de música Worship.cat. Tot, emmarcat en un clima musical i alegre, que va fer de la pregària un moment intens i joiós per a tots els participants, la majoria adolescents, dels prop de cent cinquanta joves, vinguts de diferents punts de la diòcesi i de Catalunya, que van omplir l'església de la Sagrada Família d'Igualada.

El pessebre de Nadal. Entre el diorama i la mística

Josep Molist i Rifà, prev.

El pessebre de Nadal conté l'aura d'aquelles nits en què el sol ja ha arribat al límit de la seva declinació austral. El pessebre de Nadal és la representació plàstica de la paràbola del Déu encarnat, on es manifesta el cercle màgic entre esperit i carn, entre Logos etern i finitud històrica.

La fe cristiana no fa escarafalls en mostrar la paradoxa d'un Déu que es fa petit i pobre, trencant així la lògica de la teodicea del món antic i convertint-se en un relat alternatiu. Potser per això, la narració de Betlem constitueix l'esdeveniment més genuí de la memòria del temps. Des que el naixement de Jesús orientà el sentit de les hores i els dies, el temps deixà de ser un cercle tancat de l'etern retorn per a obrir-se a l'eternitat del món nou. Per això no és estrany que les sibil·les de la nit de Nadal es refereixin al «jorn del judici». Al mateix moment, però, assistim al començament de tot el possible. En aquest sentit, el gnosticisme, també el del nostre temps (espiritualitats del New Age i altres pseudo-sapiències de la satisfacció egocèntrica), queda derrotat per la força d'una fe que esbotza estereotips i que s'expressa en la tensió cos-esperit, història-eternitat, humana-diví. Potser és a causa d'això que el cristianisme resulta poc simpàtic, perquè trenca dues realitats incompatibles per a la ment lògica convencional.

Davant aquest fet tràgic no ens ha pas de sorprendre que la predicació moderna del Nadal cristià tendeixi a redu-

ir-lo a una fórmula ètica de regust kantian. Com si la solidaritat fos només un imperatiu categòric. Tanmateix, el dia de Nadal ens asseurem a taula i «oblidarem els pobres / —i tan pobres com som!— / Jesús ja serà nat. / Ens mirarà un moment a l'hora de les postres / i després de mirar-nos / arrencarà a plorar». Quina finor, la de Salvat Papasseit! Per a dir el misteri de Nadal, cal el llenguatge de la poesia i de la mística.

Podria passar que, si no hem fet el pessebre, no hi hagi Nadal, perquè, en tal cas, Jesús no ens podrà guaitar. No el pessebre del caganer, ni el de l'arbre nòrdic de les deïtats de la guerra, de la soledat del bosc boreal, sinó el pessebre de l'Eucaristia de Nadal. Perquè en la intuïció del sant d'Assís —el seu inventor— el pessebre és evocació dramàtica i presència simbòlica d'una realitat més sublim: la carn de Crist, que esdevé nodriment per a nosaltres, anticipació trans-significada de l'esdeveniment de la creu.

Però encara ens queda l'Epifania, la visita dels tres reis, una narració entranyable, curiosa tant com enigmàtica, que ens parla de la saviesa escrita en els estels i de la màgia del viatge exòtic del reconeixement. Hi ha persones, però, que tot això no ho entendran mai, perquè no saben mirar el cel nocturn, ni tenen sensibilitat per a intuir, ni imaginació per a entendre. Ells també viuen en un mite, però un mite gelat, el de la racionalitat freda, el de la pura matèria.

Sant Francesc d'Assís i el pessebre popular

Fra Valentí Serra de Manresa, caputxí

L'ofici litúrgic de la nit de Nadal de 1223, que sant Francesc d'Assís volgué celebrar, de manera tan particular, a la població italiana de Greccio, marca els inicis del pessebrisme. Sant Francesc, fortament impressionat pel misteri de la humanització de Déu —sobretot a partir del viatge que l'any 1220 realitzà a Terra Santa—, volgué donar vida i expressió plàstica al fet històric de més transcendència —la nativitat de Crist— que ha donat origen als calendaris i que és, alhora, un fet fonament emotiu i ple de tendresa.

En efecte, la vigília del Nadal de 1223 Francesc d'Assís féu preparar en una balma de la població italiana de Greccio una menjadora (*presepio*) amb palla i fenc per jaç i amb un bou i una mula de debò per tal de recrear el clima espiritual de la nit de Nadal i així reviure més profundament el missatge i la significació espiritual del misteri nadalenc. D'aquest fet commemoratiu viscut a Greccio en nasqué, posteriorment, l'art pessebrístic, ideat per a promoure la devoció popular des d'una interpretació plàstica del misteri del naixement de Crist que, a través del pessebre casolà, s'inserí en la vida familiar i quotidiana.

A propòsit de la importància del pessebrisme i sobre la manera de construir pessebres populars a la caputxina, ja en el llunyà 1947, durant la repressió cultural que sofria Catalunya, el P. Basili de Rubí (*1986), tenaç lluitador per les llibertats i per la cultura del nostre poble, s'atreví a publicar en llengua catalana el llibre titulat *Art pessebrístic*, on tractà de la construcció i del paisatge dels pessebres. El pare Basili sostenia, seguint la tradició franciscano-caputxina, que els pessebres no havien de ser ni historicistes ni arqueològics, sinó de faisó popular; decorats amb el paisatge quotidià de les nostres comarques, amb ramats i pastors de les nostres contrades catalanes amb samarra i cofats amb barretina; uns pessebres guar-nits amb rabasses, suro, grèvol, molsa, galzeran i roc pi-nyolenc, amb la tradicional figureta de «la dona que renta i la vella que fila»; amb la presència del típic capellà amb paraigua que surt de la «missa del gall»; amb el caçador i la masovera; amb els reis muntats no pas dalt d'enormes dromedaris i camells, sinó damunt d'una modesta mulassa o bé d'una euga pairal.

En la tradició pessebrística dels frares caputxins s'ha defensat sempre que el nostre pessebre —una de les més reeixides expressions de l'art efímer— ha de ser popular i català i no pas «orientalitzat», sinó fet amb paisatges existencials, amb retalls de la vida quotidiana de les nostres comarques pairals; això sí, il·luminats pel naixement de Jesús, aquell que és la Llum del món i el Salvador de les nostres vides. Sant i joïós Nadal, amb la Pau i el Bé del portal de Betlem!

La tradició caputxina
sempre ha defensat un
pessebre popular i català

Programació nadalenca als mitjans de comunicació

Redacció

Dissabte 24 de desembre, vigília de Nadal:

A les 10 del vespre, per la 2 de TVE, Missa del Gall des de Roma.

A 3/4 de 12 de la nit, pel Canal 33, pel Canal Taronja i per Ràdio Estel (93.7FM), Missa del Gall des de l'Abadia de Montserrat.

A les 12 de la nit, des de Toledo, Missa del Gall per 13TV.

A les 12 de la nit, Missa del Gall per Ràdio Nacional (RNE, 89FM Solsona, 89.4FM Igualada, 94.3FM Montserrat, i 99.2FM Collsuspina).

Diumenge 25 de desembre, dia de Nadal:

A les 8,15 del matí, Missa de Nadal per Ràdio Nacional (RNE 5, 101.8FM Igualada, 98.8FM Montserrat, Solsona 96.8FM).

A les 9 del matí, Missa de Nadal en català per la Cadena Cope (92.7FM).

A 2/4 d'11 del matí, per la 2 de TVE, Missa del dia de Nadal.

A les 11 del matí, pel Canal Taronja i Ràdio Estel (93,7FM), Missa del Gall des de l'Abadia de Montserrat.

A les 12 del migdia, Missatge de Nadal i Benedicció «Urbi et Orbi» pel sant pare Francesc, per la Cadena Cope (92.7FM), 13TV i la 2 de TVE.

La pel·lícula

Hasta el último hombre

Director: Mel Gibson

Intèrprets: Andrew Garfield i Teresa Palmer.

Drama bèl·lic.

Per a joves i adults.

Basada en fets reals, narra la història de Desmond Doss, un jove metge militar i pacifista, que va participar en la batalla d'Okinawa, durant la II Guerra Mundial, i es va convertir en el primer objector de consciència en la història nord-americana a rebre la Medalla d'Honor del Congrés.

Ell és un home de fe, cristià adventista del setè dia, i s'ha promès no tocar cap arma: servirà com a metge i salvarà vides. Aquesta postura topa amb la incomprensió de companys i superiors.

Tanmateix, Desmond decideix jugar-se la vida en la pitjor de les condicions, demostrant el seu valor salvant setanta-cinc homes ferits i aconseguint el respecte dels soldats.

Bon Nadal de nostre Senyor Jesucrist!

Romà Casanova, bisbe de Vic

A tots els qui llegireu aquestes paraules meves us vull desitjar un bon Nadal. I aquest desig l'acompanyo amb la pregària, per tots i cada un de vosaltres, per totes les vostres famílies, per tots aquells que estimeu. Que en aquest Nadal Jesús sigui acollit en el nostre cor, ja que amb ell tenim tot el que el nostre cor desitja amb veritat: la pau, l'alegria, la felicitat, la bondat, la tendresa, l'amor, la reconciliació, la unitat.

La festa de Nadal és la festa del naixement del nostre Redemptor. Nosaltres som testimonis, com aquells pastors de Betlem, del fet que ha canviat el món i la història. El Fill de Déu s'ha fet part del nostre món, de la nostra història; s'ha fet carn de la nostra carn. Però el canvi de la història no succeeix en el cor de cada persona si aquesta no accepta Jesús per la fe i l'amor. Maria és model d'aquest acolliment: *mentre eren allà es van complir els dies i va néixer el seu fill, el primogènit. Maria l'embolcallà i el posà en una menjadora* (Lc 2,6-7). Ella acull el qui és el seu Senyor i creador, com a fill de les seves entranyes en la grandesa de la pobresa, en la tremolosa carn.

És Nadal i el celebrem en família. Jesús vol ser acollit en el si de les nostres llars. Aquelles paraules del pròleg de l'evangeli segons sant Joan sempre ens han de colpir, per tal que ens ajudin a viure l'autèntic Nadal: *Ha vingut a casa seva i els seus no l'han acollit* (1,11). Que el nostre Nadal tingui Jesús com a centre i que ell ens porti als més petits i als més pobres. Fem-li lloc en les nostres cases i els nostres cors. Que no hi hagi cap rancúnia ni odi a dins nostre. Que en aquest Nadal ens donem tots una abraçada com a signe d'amistat, d'amor, de reconciliació.

El venerable Josep Torras i Bages, en els primers mesos de bisbe de Vic, va escriure una carta a tots els diocesans

amb motiu de les festes nadalenques. I en el centenari de la seva mort és bo que ressonin aquestes paraules seves: «Sempre Nadal serà la gran festa cristiana: el renaixement de la fe en el cor de tots els batejats, la renovació de la caritat amb el record del naixement d'aquell qui ens féu a tots germans. Cada casa es converteix en tal dia en un tron de Jesucrist; Jesús va a totes les cases, com vol també anar a totes les ànimes per omplir-les de llum i de consol espiritual» (Nadal de 1899).

